

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Verbo Dei Libri Tres

Helm, Heinrich

Coloniae, 1560

VD16 H 1736

Triplicem legem Deus dedit. Caput III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30114

rum cordium, & alligat omnes contritiones earū) est re- *Pfal. 146.*
 petendum. Est autem verbum Dei (quod in omnem terrā *Pfal. 18.*
 exiuit) manifestatis, sanctissimæ voluntatis Dei, rationali *Rom. 10.*
 creaturæ facta. Vel signum aut res est, per quam volunta-
 tem suam nobis Deus manifestat.

Triplex tempus distinguitur. Caput III.

Vnde notādum, quòd triplex distinguitur tempus: **A**
 videlicet, naturæ conditæ; legis datæ; & Euangelij
 veritatis & gratiæ per Iesum Christum factæ. Et quamuis
 hoc triplex tempus, vnum tempus continuum sit, trina ta-
 men hac sectione diuiditur propter magna opera domini *Iob. 5.*
 & inscrutabilia, & mirabilia sine numero facta in eis, ex-
 quisita in omnes voluntates eius, ad hominum consola-
 tionem & salutem.

Triplitem legem Deus dedit. Caput IIII.

In primo tempore, propter bonitatem suam abyssalem, **A**
 hominem ad imaginem & similitudinem suam, rectū *Gene. 1.*
 fecit Deus. In secundo, propter misericordiam suam æter- *5.*
 nam & infinitam, patres de Aegypto in manu potenti & *Eccēs. 7.*
 brachio extento eduxit & per datam legem in manu Mo- *Exod. 20.*
 si, ad voluntatis suæ cognitionem & operationē, induxit *32. & 34.*
 & reduxit. In tertio, quod temporis est plenitudo, & tem- *Galat. 4.*
 pus acceptum & dies salutis, propter nimiam charitatem *2. Cor. 7.*
 suam, qua Deus mundum dilexit, filium suum vnigenitū *Ioan. 3.*
 misit, vt saluaretur mundus per ipsum. Et omnes qui cre-
 derent in illum, non perirent, sed haberent vitam æternā.
 Insuper notandum quòd triplex est lex Dei, per quam
 voluntatem suam Deus nobis manifestat, perinde ac tripli **B**
 ci suo verbo gratioso. Vel si magis placet, vna est eadem-
 que lex Dei, vnum & idem verbum Dei, quo voluntatem
 suam

N. 3. suam

suam nobis manifestat: triplici tamen modo & in diuersis temporibus variè, iuxta quod hominù salutis expediebat & necessarium erat, reuelatum.

- Hanc verbi Dei identitatem inuariabilem, non solum fidei identitas & vnitas, sed & Dei idem semper manentis & immutabilis voluntas astruit & natura. Mediatoris quoque non minus id astruit identitas. Nam Christus. Iesus heri & hodie, ipse & in secula idē ipse manet, & anni eius non deficiunt. Atque illum pro salute deprecati sunt Osanna filio Dauid clamantes, qui præcesserunt, & qui eum sequebantur. At non potuissent eum inuocare, nisi in eum credidissent: Nec potuissent in eum credere, nisi per verbum Dei (ex quo fides est) eum cognouissent.
- Verum si eandem fidem quam nos habemus, patres isti habuerunt, ut diuus Petrus ait, irrefragabiliter sequitur, quod & idem verbum fidei habuerunt quod nos habemus: Quamuis fides ista eorum adumbrata, implicita & minus manifesta erat ac declarata, quam nostra. In hunc modum ad Galathas tuba euangelij ait: Prius quam veniret fides (manifestata videlicet) sub lege custodiebantur patres conclusi, in eam fidem quæ per figurarum & oraculorum impletionem in Christo, reuelanda erat. Nam diuiso & rupto velo figurarum, per veritatis exhibitionem, in ipsa sancta, reuelata facie & claro fidei oculo, modo intuemur. Nox præcessit, tenebræ transierunt, dies illuxit nobis, & in die ambulamus. Non umbras sed imaginem rerum tenemus. Demum, ecclesiæ vnitas vineæ & vitis veræ, ac solis iusticiæ, qui sua luce omnes homines illuminat, in hunc mundum venientes, & verbi gratiæ, & fidei electorum astruunt identitatem. In hanc vineam excolendam, ab initio Deus semper operarios conduxit & misit: qui suo tempore fructum eius fibi darent. Arguit quoque id ipsum: quod vnus est pastor ouium,
- Iacob. 1.**
1. Tim. 2.
Hebr. 13.
Psal. 101.
Matt. 21.
Rom. 11.
Luc. 19.
Ioan. 12.
Rom. 10.
Act. 15.
Gal. 3.
Luc. 23.
2. Cor. 3.
Rom. 13.
Heb. 10.
Ioan. 1.
Matt. 20.
Matt. 21.

ouium, vnus dominus vniuersorum, vna spes vocationis
nostra, vnus denarius, & vna merces laboris & laboranti-
um in vinea domini.

Luc. 20.

Ioan. 10.

Eph. 4.

Matt. 20.

Vt ergo fides vna est, sic & verbum fidei vnum est sed
modus manifestandi, & signum verbi huius multiplex
est, & diuersorum pro temporum varietate & nostra ca-
pacitate, necessitate & vtilitate, & quod semper est au-
ctum, manifestorūque modo & argumentis nobis cla-
rioribus exhibitum & propositum. Sicut exempli gra-
tia, idem sol lucet in aurora, & per nubes lucem diffun-
dit hora tertia, in axem cæli ascendit hora sexta, fuga-
tisque tenebris illuminat sua claritate totum mundum:
Hora nona autem cum plenissimo calore lucet omnibus,
nec vllus tunc est, qui se à calore & luce eius abscondat.

Hinc de verbo Dei quod prædicatum est in toto mun-
do, & de verbo per quod mundus factus est, quod & caro

Psal. 18.

Ioan. 1.

factum est & habitauit in nobis, illud Iacobi accipi & intel-
ligi concinnè satis potest: Exortus est sol, ait, cum calore fi-

Iacob. 4.

Ecc. 7.

ue ardore, in ancora legis naturæ, quâdo Deus hominē re-
ctum fecit, & lumen vultus sui super eū signauit, & eū in

Psal. 4.

manu cōsiliij sui reliquit: Et in illo lumine Deū agnouit, &
nō potuit eū non diligere syncerè. Et vtinā sic mansisset.

Tempore verò Moysi, sol iste radios suos per nubes densas
figurarū, perq; vmbas oraculorū legis & prophetarū vt-

Ezech. 32.

cunq; misit. Nā illo tēpore, æterna sapiētia solē verbi sui
nube figurarū textit. Cū verò tēporis plenitudo venit, in

Galat. 4.

Mal. 4.

quo Deus filium suum misit in terram, factum sub lege &
factum ex muliere, tunc sol iusticiæ Christus Iesus, Deum

2. Mach. 1.

Psal. 111.

timentibus exortus, refulsit in cælo ecclesiæ, qui prius
in iubilo figurarum erat inclusus, quasi hora sexta. Tunc

exortum est rectis in tenebris & in vmbra mortis sedenti-
bus lumen verum: Nempe, misericors & miserator & iu-
stus. Et non solūm Iudæi, sed & populus gentium hanc
lucem.

lucem magnam vidit, & gaudius est, & ambulavit in lumine eius. In Hierusalem verò cælesti, sol iste stat in medio cælo: quia ibi eum omnes cognoscunt, & vident eum sicuti est, facie ad faciem. Ibi regem in decore suo vident, quia lucerna ciuitatis illius, est agnus. Nunc autem, quomodo, & quod verbum Dei homines in singulis temporibus audierunt, despiciamus.

Lex Dei in statu innocentie, quæ fuit. Caput V.

A **I**n statu innocentie, per legem inditam & lumen vultus Dei, sciuit protoplastus voluntatem Dei, & omnia scientia salutis & sapientia Dei plenus erat: Non per studij exercitium, vel ingenium artis: sed per diuinæ beneficium largitatis. Sciuit Deum, cognouit semetipsum, habuit & scientiam vniuersorum, ideo rebus omnibus, iuxta vniuscuiusque naturam, gradum & proprietatem, nomina indidit. Exuberans namque diuina pietas, ab initio, homini boni & mali distantiam & discretionem infudit, quod lumen rationis, siue vultus Dei super nos signatū, vocamus. In isto lumine, fandi atque nefandi distantiam (si volumus) omnes videre valemus, & diuinæ bonitatis intueri bonam, beneplacentem & perfectam voluntatem, quod est verbum Dei. De hoc ait vir secundu[m] cor Dei: Signatum est super nos lumen vultus tui domine. Lumen vultus Dei super nos signatum est, quia in superiori parte nostra quæ ratio est, lumen intellectuale Dei impressum est. Quod dum à Deo (à quo est omne datum optimum & omne donum perfectum) deriuatur, lumen Dei dicitur. Illud lumen, sufficienter ostendit & docet, quæ sint principia speculabilium & operabilium fidei, à quibus cætera à nobis cognitu & factu necessaria deducuntur, ac veluti ex vniuersalibus, particularium cognitiones resoluuntur.

De illa